

מבוא לפילוסופיה הודית אביב 2020

שיעור מספר 01-1042-0618

שעת קבלה: ע"פ תיאום מראש בדוא"ל ל danra@post.tau.ac.il

סמסטר ב' ימי ד' 1015-1145 גילמן 223 (אולם ברגר)

תיאור הקורס:

הקורס מספק מעין "תפריט טעימות" מהספקטרום הרחב של הפילוסופיה ההודית. התכנית היא "לטייל" יחד בין הוגים וטקסטים, החל בוודות, באופנישדות ובאפוסים הגדולים, דרך ספרות הסותרות (ובכלל זה בודהיזם מוקדם) והיוגה וכלה בפילוסופיה הודית בת-זמננו. במסענו המשותף נציג את "השאלות הגדולות" של הפילוסופיה ההודית, בדגש על הקשר שפה-אדם-עולם. נדבר על אסתטיקה ואתיקה בהודו הקלאסית, על לוגיקה ופילוסופיה של השפה, כל זאת לנוכח אופק מטאפיזי מובהק ואוברטונים אקזיסטנציאליים. נתוודע ל- ונחשוב על ועם מושגי יסוד דוגמת אָטְמָן ואַנְאָטְמָן, דְהָרְמָה ומוֹקְשָה (עצמיות, עצמי-לא-מהותני, יומיומיות וחופש בהתאמה). ולבסוף, ננסה לחשוב איך "כל זה" מתכתב, לפחות באופן כללי או בראשי-פרקים, עם פילוסופיה מערבית. כלומר לקורס גם ממד השוואתי ברור.

דרישות הקורס: קריאה שוטפת משיעור לשיעור, נוכחות והשתתפות בשיעורים, בחינת סיום. ציון הבחינה הוא הציון הסופי.

מהלך הקורס וחומרי קריאה:

11 במרץ - שיעור 1: מבוא למבוא לפילוסופיה הודית

שלוש מפות ניווט בפילוסופיה הודית: דְהָרְמָה, מוֹקְשָה, נְיָאִיה

קריאה לשיעור הבא:

א. בְּהָדְאָרְנְיָה-אוֹפְנִישְד 1.4 ו-3.5 (על האתר תחת הכותרת טקסטים אופנישדיים)

ב. שלמה בידרמן, פילוסופיה הודית-קווי יסוד, תל-אביב: הוצאת משרד הביטחון-האוניברסיטה המשודרת, 1980, עמ' 9-15: 'פילוסופיה בהודו: השלט ומה שמאחוריו'

18 במרץ - שיעור 2:

א. כמה מילים על פילוסופיה השוואתית, על אני-אחר, מערב-הודו והודו-מערב. האם המפגש אפשרי בכלל?

ב. עולם והיפוכו: הודו של ה-נְדָה מול הודו של האופְנִישְדוּת

קריאה לשיעור הבא: "האם חופש זה כִּיף?", מאמר עם כותרת טריקית מאת ארינדם צ'קרברטי;

“Is Liberation (mokṣa) Pleasant?” by Arindam Chakrabarti

25 במרץ - שיעור 3: מוקְשָה: על מושג השחרור והתשוקה לשחרור בפילוסופיה הודית (כשברקע מהדהדת שאלת הזהות העצמית)

קריאה לשיעור הבא: שלמה בידרמן, ראשית הבודהיזם, תל-אביב: הוצאת משרד הביטחון-האוניברסיטה המשודרת, 1995, פרקים א' ו-ד', עמ' 16-9 ו-55-42: 'חיוכו של הבודהה' ו-'דרך האמצע: החיים המוסריים'

1 באפריל - שיעור 4: מבוא לפילוסופיה בודהיסטית ומושג האַנְאָטְמָן ("האני הנומינלי") קריאה לשיעור הבא:

פרקים ט', י', י"א בספרו של שלמה בידרמן פילוסופיה הודית-קווי יסוד, תל-אביב: הוצאת משרד הביטחון-האוניברסיטה המשודרת, 1980, עמ' 69-52: 'שיטות טיעון בפילוסופיה ההודית', 'צורה ותוכן בפילוסופיה ההודית', 'המציאות המוכרת ותחומי הכרתה'. וגם: בְּהֶגְוֹד-גִיטָא פרקים 1-3 (סרקתי לכם את תרגומו של אדג'רטון לאנגלית, אבל תוכלו לקרוא את היצירה בכל תרגום שתבחרו לעברית, אנגלית או כל שפה אחרת)

=====חופשת פסח=====

22 באפריל - שיעור 5:

הפילוסופיה הדיאלוגית של ה-בְּהֶגְוֹד-גִיטָא

קריאה לשיעור הבא:

מאמרו של ארינדם צ'קרברטי

“Logic, Morals and Meditation: tarka, dharma, yoga”

(לוגיקה, אתיקה, מדיטציה: טרקה, דהרמה, יוגה)

* וגם קראו את היוגה-סוטרָה לפטנג'לי בכל תרגום שתמצאו. העליתי לאתר תרגום לעברי פרי עטי שלי

=====29 באפריל יום העצמאות לא נפגשים=====

6 במאי - שיעור 6 : על יוגה ופילוסופיה – היוגה-סוטרָה לפטנג'לי כטקסט פילוסופי

קריאה לשיעור הבא: עוד מאמר מאת ארינדם צ'קברטי: בשר ומוסר במהאבהארטה, Meat and Morality in the Mahābhārata

13 במאי - שיעור 7 :

אתיקה (דְהָרְמָה) והאפוסים הגדולים

וגם כמה מילים על מאמרו של ארינדם, העוסק כפי שכותרתו מרמזת על אתיקה והמהאבהארטה.

קריאה לשיעור הבא: סיפורו של אַקְלַוְיָה (Ekalavya) מתוך המהאבהארטה ומסתו הקצרה של קידי ויאס (KD CONCERNING EKALAVYA): (Vyas)

20 במאי - שיעור 8 : סיפורו של אקלוויה מתוך המהאבהארטה: תרגיל בקריאה קרובה

קריאה לשיעור הבא: מאמר קצר ומושחז מאת דאיה קרישנה "רפלקסיה על אנקדוטה-לכאורה בסיפור חייו של שנקרה"

Daya Krishna (1964) Reflection on an Alleged Anecdote in Śaṅkara's Life

27 במאי - שיעור 9 : מבוא לפילוסופיה של שנקרה

קריאה לשיעור הבא: קראו את פרק א' בקטהה-אופנישד, כלומר הפרק הראשון מתוך אופנישד ושמו קטהה אופנישד (Kāṭha-Upaniṣad). העליתי לאתר את ספרו של פטריק אוליוול, "האופנישדות המוקדמות" (The Early Upaniṣads) – אוליוול הוא המתרגם מסנסקריט – והפרק שאני רוצה שתקראו נמצא בעמודים 374-381 (זה עמוד בסנסקריט ואחריו עמוד באנגלית, ושוב סנסקריט ואנגלית וכן הלאה, אז אם אתם קוראים רק את האנגלית, דלגו על הסנסקריט וחזרו ישר לתרגום לאנגלית בעמוד שאחריו).

3 ביוני - שיעור 10 : חיים, מוות, אלמוות: אופנישדות, מהאבהארטה, מהאטמה גנדהי, ראם-צ'נדרה גנדהי

קריאה לשיעור הבא: 'טעמה של יצירה' – פרק ו' בספרו של דוד שולמן, פרקים בשירה ההודית, תל-אביב: הוצאת משרד הביטחון-האוניברסיטה המשודרת, 1986, וגם מאמר נוסף פרי עטו של ארינדם צ'קברטי: "Play, Pleasure, Pain: Ownerless Emotions in Rasa-Aesthetics"

10 ביוני - שיעור 11: מבוא לאסתטיקה הודית קלאסית

קריאה לשיעור הבא: קראו שניים משלושת המאמרים הבאים:

א' "עצמאות רעיונית" מאת קרישנה-צ'נדרה בהטצ'ריה

"Svaraj in Ideas" by Krishnachandra Bhattacharyya (1929)

ב' "לחשוב ביצירתיות על יצירתיות" מאת דאיה קרישנה

Daya Krishna, "Thinking Creatively about the Creative Act" (1999)

ג' "מולדות מדומיינות" מאת סלמן רושדי

Salman Rushdie, "Imaginary Homelands"

17 ביוני - שיעור 12: מבוא לפילוסופיה הודית בת זמננו

קריאה לשיעור הבא: אנא חזרו על כל החומר ובוא עם שאלות, תהיות, הערות למפגש האחרון

24 ביוני - שיעור 13: כל מה שלא הספקנו, וגם שאלות ותשובות לקראת הבחינה

* כל חומר הקריאה נמצא על אתר הקורס

** זכרו שהתכנית פתוחה לשינויים, ואנא עקבו אחר ההודעות שיישלחו לכם במהלך הסמסטר